

УДК 130.122+17.023+316.346.32-053

© Аксьонова В. І., Скловська О. І., Скловський І. З., 2016

Аксьонова Віра ІгорівнаКіровоградська льотна академія
національного авіаційного університету**Скловська Олена Іванівна**Кіровоградська льотна академія
національного авіаційного університету**Скловський Ігор Зіновійович**

Кіровоградський національний технічний університет

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ

Проаналізовано сучасний стан філософії освіти, уточнено поняття інформаційної цивілізації і парадигма філософії освіти.

Ключові слова: *філософія освіти, парадигма, інформаційна цивілізація.*

Освіта – це процес розвитку і саморозвитку особистості, пов'язаний з оволодінням соціально-значущого досвіду людства, втіленому в знаннях, уміннях, творчій діяльності та емоційно-ціннісному відношенні до світу. Освіта є необхідною умовою діяльності особистості і суспільства по збереженню і розвитку матеріальної і духовної культури. Основний шлях отримання освіти – навчання і самоосвіта.

Філософія освіти – це область наукових знань, що досліджує закономірності розвитку освітньої сфери в усіх аспектах її функціонування. Ця наука являє собою світогляд, систему ідей і поглядів на розвиток освіти, що впливає на неї завдяки внутрішніх і зовнішніх факторів.

В історії людського суспільства глобальні цілі виховання і освіти змінюються відповідно за філософськими концепціями, психолого-педагогічними теоріями, вимогами суспільства до освіти.

У сучасну епоху формування інформаційної цивілізації проблеми освіти пов'язані з сьогоденням і очікуванням майбутнього, вони стають дуже актуальними. Останнім часом активно розвивається новий науковий напрямок – філософія освіти, що виникла трохи більше 5 десятиків років тому. Що ж пов'яже ці два поняття – філософія і освіта?

Сучасна система освіти в своїх основних рисах склалася під впливом певних філософських і педагогічних ідей, що були сформовані в кінці XVIII століття-початку XIX століття (Каменський,

Песталоцій, Дистервег, Дьюї, Гербат). Серед засновників цього напрямку були і наші представники, українські прихильники європейського вектору буття... (Г. Сковорода, М. Гоголь, Т. Шевченко, П. Юркевич). Вони заснували підходи до наукової педагогіки. Ці мислителі в сумі утворюють так звану «класичну» систему або модель освіти (школи). Хоча ця модель еволюціонувала протягом двох століть, в своїх основних характеристиках вона залишилася незмінною.

Філософія освіти з самого початку свого виникнення і до наших днів, є прообразом ідеалів вічної колективною системою гуманізації освітнього простору..., прагнучи не тільки про сенс системи освіти, а й про формулювання нових цінностей, меж освіти в зв'язку з ними української громади. Можна знову нагадати імена Платона, Аристотеля, Августина Святого, Ж.-Ж. Руссо, яким людство зобов'язане усвідомленням культурно історичної цінності освіти. Цілий період в історії європейської філософської думки навіть не випадково називав себе добою Просвітлення. Німецька філософія ХІХ століття, наприклад, в особі Канта, Шлейєрмахера, Гегеля, Гумбольдта висунула і обґрунтувала ідеал гуманістичної особистості і її національної самосвідомості, запропонувала шляхи реформування системи шкільної та університетської освіти. В ХХ столітті найбільші європейські мислителі розмірковували про проблеми філософії освіти, висунувши для громадського обговорення, проекти нових освітніх інститутів. Назвемо хоча б імена тих, хто готував Європу до інформаційної глобалізації. (В. Дільтей, М. Бубер, К. Ясперс, М. Гайдеггер). Їх спадщина – золотий фонд філософії освіти. Хоча проблема освіти завжди буде займати важливе місце серед філософських концепцій, але виділення філософії освіти як особливого дослідницького напрямку почалося лише в 40-х роках ХХ століття в Колумбійському університеті (США); створюється спільнота інтелектуалів, цілі якої – дослідження духу філософських проблем освіти. налагодження співпраці між філософами і теоретиками педагогіки, підготовка навчальних курсів з філософії освіти в коледжах і університетах, кадрів за цією спеціальністю, філософської експертизи освітніх програм та ін. Філософія освіти займає важливе місце у викладанні філософії у всіх західноєвропейських країнах. Але навіть для першої половини ХХ століття патріоти України вибрали шлях формування гуманістичних основ філософії освіти – це додаток фундаментальних філософських принципів освітньої дійсності і її переосмислення, виходячи з цих принципів.

Іншими словами, філософія освіти, як і загальна філософія стабілізації соціокультурному просторі, може висувати – проекти реформування освіти, її безперервного існування в майбутньому, що

дає можливість її реорганізації на основі існуючих, українських шкіл майбутнього, особливо за досвідом В. Сухомлинського. Звичайно, аж ніяк не завжди ці проекти співвідносилися з соціально-культурними, фінансовими ресурсами, але вони завжди випереджали свій час і задавали перспективу в розвитку освітньої системи і філософської педагогічної думки.

Тривалий час філософія освіти становила важливий компонент системного мислення, використовуючи спадщину «великих філософів» і розгортаючи як додаток духу фундаментальних засад концептів філософських, до тієї чи іншої з областей соціокультурний дійсності, коли демократичний патріотизм є запорука прогресу і української держави та суспільства - освіти. І цей шлях розгортання філософії, як характеристики освіти характерний не тільки для давнини і нового часу, а й для XXI століття.

Інновації мають бути пов'язані з осмисленням відповіді видатних українських гуманістів, в першу чергу Великого Кобзаря, з його прогнозом про створення на еволюційній основі «сім'ї великій, вольній, новій», яка через страждання..., трансформує український етнос в українську політичну націю. Така логіка боротьби України за свою соборність є внеском носіїв демократично патріотичного напрямку у європейський шлях.

Стан справ у освітньому просторі поступово має почати змінюватися..., створюються асоціації і об'єднання філософів та педагогів, що спеціалізуються в області гуманізації освіти, виявляють інтерес до філософії нестабільності, до її подолання за допомогою професійності освіти, узагальнюючи вчасно досвід підготовки майбутніх фахівців екстремальних професій.

Література

1. Скловський І. З. Соціальні протиріччя в національній ідеї / І. З. Скловський // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: зб. наук. праць. – Львів: «Львів Політехніка», 2005. – Вип.18. – С. 297-302.

2. Скловская Е. И. Логика. Логическая культура авиаспециалиста. Ч. IV. Пособие для курсантов всех форм обучения, иностранных курсантов / Е. И. Скловская. – Кировоград: КЛА НАУ, 2015. – 160 с.

Вера Аксёнова, Елена Скловская, Игорь Скловский. Философия образования в Украине в эпоху формирования информационной цивилизации XXI столетия.

Проанализировано современное состояние философии образования, уточнены понятия информационной цивилизации и парадигма философии образования.

Ключевые слова: философия образования, парадигма, информационная цивилизация.

Vera Aksenova, Olena Sklovska, Igor Sklovsky. Philosophy of education in Ukraine in the era of the formation of an information civilization the XXI century.

The current state of educational philosophy, refined the concept of information civilization and the paradigm of the philosophy of education.

Keywords: philosophy of education, paradigm, information civilization.

Стаття надійшла до редакційної колегії 21.10.2016

УДК 378.126

© Алексеєва М. І., 2016

Алексеєва Марія Ігорівна

Харківський економічний національний університет
імені Семена Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

У статті проаналізовано стадії розвитку професійної спрямованості. Уточнено поняття педагогічної майстерності. Педагогічну майстерність доцільно розглядати не тільки як високий ступінь оволодіння професійними знаннями, вміннями та навичками, але і як відповідність певної сукупності вимог, що висувається перед викладачем вищого навчального закладу системою освіти України.

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна майстерність, знання.

В умовах модернізації системи освіти в Україні особливої актуальності набуває проблема розвитку професійної майстерності викладачів вищої педагогічної школи. У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що ефективна підготовка педагогічних працівників є одним із центральних завдань вищої школи, керуючим принципом державної освітньої політики. Особлива увага відводиться викладачам вищих навчальних закладів, які покликані вирішувати складний комплекс питань у системі відтворення кадрового потенціалу освіти, формування творчого та успішного фахівця, впевненого у своїх знаннях, активного, комунікабельного.

Сучасний викладач повинен уміти сам і навчити студентів засвоювати знання, критично осмислювати здобуту інформацію, прагнути до самовдосконалення, наукового пошуку, творчої активності. Йдеться про професійну майстерність викладача вищої школи.